

Neopodizati se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 5 avd. svaki redak. Ognasi od 2 redaka stoje 10 n. za svaki redak više 5 n. ili u slučaju opetovanja ne popošte se uprava. Svaki se listu poštom imputira (našegno postalo) an administracija „Naše Sloge“. Imo, prasilimo i naj-ljpu poštu valja točno označiti.

Kome list nedodje na vrijeme, akna to javi odpravništva u otvoren pismu, za koje se ne plaća poštarina, aka se izvama napisa: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlati svakog četvrtika na otalom azku.

Dopisi se povrađaju ako se i nuliškaju.

Nobilijgovazni listovi se neprimaju. Predplata e poštarnom stroj k for, za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 1/2 i 1 za pol godinu. Izvan carevinske rike poštari-a

Na malo jeolan broj 5 novč

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Zarneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvati“. Nar. Pos

Poziv na predplatu.

Sa ovim brojem počinamo god. 1894. a mi vršimo običnu svoju dužnost tim, da pozivljamo sve naše čitatelje, da obnove predplatu za tekuću godinu. Nu na žalost našu imade jošto mnogo nemarnih čitatelja, koji nisu uplatili lista niti za prošlu godinu. A što da rećemo od onih, koji nam du-guju i za više godina predplatu? Ove, ako noprinuka na izplatu saviesti, prisi-liti će sudovi na njihovu štetu i sramotu. Naše redoviti i uredno pla-ćajuće čitatelje molimo, da nam ostane i nadalje vjerni, da izvole poduprieti ovo jedino hrvatsko glasilo istarskoga puka obilnom i točnom predplatom, da uzmogemo i u buduće po najboljih silah zadovoljiti težkim dužnostim no-vinarah.

Neimajuć mogućih zagovornika niti izvanrednih podpora, osloniti nam se je jedino na naše predplatnike. A tako je i najbolje, jer smo bar posve samostalni i neodvisni.

List stoji na godinu for. 5 za imućnije, a za seljake for. 2; za pol godine polovicu gornjih cijena; izvan države poštarina k tomu.

Novca teka nam se šalje poštan-skom nakaznicom, jer je tako naj-jeftinije. Molimo ujedno gg. dopisnike, da nas i u buduće podpomognu isti-nitim dopisi, viestmi itd.

U Trstu, mjeseca decembra 1893.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

zastupnika dra. H. Laginja, izrečen u sjednici carevinskoga vjeća dne 15. decembra 1893. kod rasprave privremenog porađuća.

Visoka kuća Najvećim veseljem mogu izjaviti, da mi ne treba danas na dugo govoriti. Za mene li za ono pučanstvo, koje mi je čast u ovoj visokoj kući zastupati, govoriti su danas dostatno počastovana gg. dr. Ferjančić dr. Gregorec. Pa ako su se kod nazva njihove narodnosti poslužili zemljopisna vješto uardnostnim

PODLISTAK.

Kumkuma.

Istinit događaj. Naplato I. M.

Imade i liepih predjela na naših hr-vatskih otocih. Naći se hrastovih šumica, melenih uvala, a osobito krasni su maleni brežuljci u i tamo otokom porazbacani. Blizu gradida R. leži nam takav ubav hu-mak, ali svaki stanovnik toga otoka, nje-kake sjetno i turobno prodje kraj njega, a većina niti nepogled prolazeć na humak. Djeca pako nobi ni a ništa tuđe veđer prošla svatko zazi i preza od tog humka. Ako slučajno prolaziš a kojim otokanom kraj njega, žalostno ti pokaze humak i promuca krasajeti i tugu: „kum-kuma“.

Malena, ali tužna je prihvoredka tog imena, ajde, da vam je kažem.

Stanko i Ivica bili su dva druga, još od nježno mladosti. Ka jim gorja usna opahuljila, sklopilo trajo bratinstvo te se od to doba gledali ljubili kō dva ro-djena brata. I carski ih kruh bilo jesti ujedno.

Jednoga dana hoć Stanko Ivioi:

nazivom, naime onim južnih Slavona i jugoslavenskih zastupnika, to mi je izja-viti, da u tom nazivu sa mene kao zas-tupnika hrvatske narodnosti, koji zastu-pam koli Hrvate, toli jedan dio Slovenaca, noima nikakvo razlike.

Ja mielim, gospodo moj, da sam uprav danas dvie godine govorio o nazadku domovine, postaviv, po svojem sudu, na-šeto, da imadu ratova, u kojih no poginu svi, kao što imade i mira, u kojem ne mogu svi živiti. Ovo moje očitovanje iza-zvalo je kod mojih suplemenika, koji sjed-jahu u klubu konservativaca, dielomice veselje a dielomice ogorčonest, nu danas sam u ugodnom položaju, da mogu utvr-diti, kako je i moj prijatelj dr. Ferjančić svoj govor upravo tim započeo, što je na-glasio neko propađanje.

Ovaj preokret na lijevo, nu ipak no posve na lijevo, već samo na lijevo do skrajnje granice desnice, jest vama zna-čajan za naše parlamentarno odnošaje. Mi oionimo visoko diobu, koja je nedavno u klubu konservativaca nastala, to joj pripri-sujemo veliku važnost. Ali mi držimo, da neće ni visoka vlada taj diobu poduti maño važnosti, nego li je to dživna uđiniti i manje nego li smo je mi i naš narod ućinili.

Danas se radi o tomu, da se čuje glasove zastupnikah raznih naroda ove države na upit visoke vlade, da li će joj se i pod kojimi uvjeti podieliti odobrenje i za dalnju upravu državnog stroja ili da li će joj se to bezuvjetno zanijekati.

Njegova prejasnost naš ministar pred-sjednik izrekao je u istinu vitežku rieč prigodom otvorenja ove rasprave, a javno mnenje tumači ju tako, doćim se kaže, da se jo ovaj put stavilo zastupnikom naroda jasna upit, da li imadu u vladu i u novi parlamentarni položaj povjerenje ili ne.

Ja moram ovdje svoj sud na moju veliku žalost podieliti; moram naime po-najprije kao sin hrvatskoga naroda i zas-tupnik ućiniti nekoje opazke, a tad mora-m si otvoriti stanovište, na koje dakako u današnjem položaju ne mogu doći, niti ču moći mađda dugo doći na stanovište au-strijske vlade. Vidim kao Hrvat, da nam valja plaćati u blagajne Zagreba, Zadra, Treta, Budimpešte, Beča i k tomu u neke druge zajedničke blagajne, nu mi smo pre-airomasjan narod, a da bismo mogli toliko platežnih mjesta uzdržavati.

Ovdje imademo posla sa dielom vlade našega naroda, ali mi nisam na tom krivi, jer naša oarjedodeña, naša potrebe i naše želje idjahu, idu i ići će za sjedinjenjem svih zemalja u okviru države, koje pripa-daju diplomatskoj i državopravnoj kraljo-vini i kruni Hrvatske. (Dobro je!)

— Čujte brate Ivica! Moni nekako oko zapinja za Mariću Fešćevu i čini mi se past ču u njōnu mrežu.

— Živio mi brate — hoće Ivica — pa što za to, ženi ju. Poštena djevojka, blaga duša, rumena ko jabuka, otisita ko jela; no baš nisi zla ukusa! Dakle srotno ženi se.

— Samo da me hoće Marića uzeti? — Ta nebi reko — brate, da neće. Zna-đeš što? Ajdmo sutra u 12.)* pa ćemo odma vidjeti.

Tako se i zbude, bli na fraj nekakoli vedori. a Stanko i Marića svoji ljubnikti. Marića izvula pravu svoju sliku, imala vam za godinu mladju sestru Katicu, te naš Ivica iduće došo na fraj sa Stankom, zavoli Katicu, a ona mu vrati milo za drago.

Došao pust, a Stanko počeo se pri-pravljati na ženitbu. Oženio se, a Ivica mu kumovao. Do godine pako kumovao je Stanko Ivioi; njihovo se bratinstvo još učvrsti, a ljubav još dublji korion zahvati u eroh njihovih.

*) Na fraj idu mladici k djevojci u stalno dano, prije nego li ju kani jedan od njih zapro-siti, a kaenjo sam vjernik.

Za obstoj dielomično vlade nisemo tai ništa krivi; na tom su krivi drugi čimbeni-oti one veome, naime ove visoke kuće, koje su sklopile negudbu godinu 1887. i 1888., sa Mađjari, kojom prigodom nije hrvatski narod kao takav imao nikakvo rievći. Sa tog gladišta oduzeta je dakle svakomu od naših suplemenika mogućnost unapried, da dozvoli toj dielomičnoj vladi i dalnje vođenje državne uprave ili pro-račun. Nu ako sa i postavimo na stano-višće postojećih odnošaja, tada nismo mi Hrvati Dalmacije, Primorja i ostalih slo-venskih pokrajina absolutno u stanju, da dozvolimo vladi, makar i privremeno, dalnje vođenje državnih posla. Pri tomu se ne smije kazati: da, to je liepo i dobro, ali vi idete predaleko; vlada mora imati za to sredstva, da uzmogno državni stroj dalje voditi.

To nije po mojem mnenju sluđnj. Ne dozvolimo li mi privremeni ili takodjer sav proračun, to se tim ne kaže ništa, da se mi proti obstaju ove države i proti obstaju monarhije borimo. To su posve različite stvari. Ako mi, pa bila to i ve-ćina kuće, jednoj vladi proračun ne do-zvolimo, tada je tomu naravska i ustavna posljedica, da se imade imenovati i po-staviti drugu vladu (Tako je!) koja daje takove izvaje i postavlja takove programe, za koje će uz većinu narodnog zastupstva i nas saći.

Gospodo moja! O stanju stvarih u slovenskih dielovih naše države i u Pri-morju, kano što i u Dalmaciji, govorilo se je u ovoj visokoj kući mnogo, tako rekud da-nomjeb. Mi smo podnesli u resolućojah, inter-pretacijah, u govorih, u svakejakih predlozih, dakada — to moram priznati — i u pri-vatnih spomenicah kod raznih ministarstva tako obširne pritužbe, da bi one po mo-jem sudu, kad bi se svo to sakupilo, ob-sizale daleko obširniju svežku, nego li je ona o poznatih pritužbah rumunjske na-rodnosti u Ugarskoj.

Mi smo se pritužili na smjer, zate-zanje i lionost političke uprave kod nas. Zastupnici onih narodnosti tuže se pako kroz godine i godine, a ipak nije nastu-pilo nikakvo poboljšanje.

Upravo sramotno je po carskuo au-strijsku vladu, što je na delu političke uprave u Primorju muž, koji ne pozna jezika velike većine pučanstva. Taj muž može biti redoljub koliko hoćete, — ja neću da u to diram — on može biti vje-rzan politički činovnik — čega ne mogu priznati. — on može biti dobra osoba i po-štenja koliko hoćete, — all za austrijsko odnošaje Primorja nije prikladan. Protu-

mađiti ču vam to praktični, svakodnevni primjerom.

Muž taj je prisiljen, a to bijaše valja u posljednju doba, da putuje po pokraji-i. Nešti poznaju dielomičnu talijanski jezik, i tu, što obće sa drugimi zemeljoci ili zbog pomorstva i drugih potreba. O. kr. naučestnik dođe u bilo koji kraj Primorja, recimo u Istru. Puk ga hoće i mora ga pozdraviti kao naučica i zastupnika najviše državne moći, jak na što se ga tjera. Puk nezna dakako njemački, niti je dužan pozdraviti ga njemački. On pako ne pozna hrvatski ni slovenski jezik, puk ga mora dakle talijanski pozdraviti. On mu mora u tom jeziku svoje pritužbe podneti, u tim dobiva sva zemlja u obće službeni značaj talijanska pokrajine. (Tako je!)

Za danas ograničujem se u tom ob-ziru jedin. na to opazke, to se nadam, da neće njeg. prouzviđenost grof Frano Coronini u tom nazretli sumnjičenju drugih narodnosti Primorja.

Dotaknuti ču se, gospodo moja, jedino sa nekoliko rieči naših pravnih odnošaja, čomu moramo takodjer i mi pridanašiti. Izakautko bijaše jurve, a ja sam osobno kod toga kano branitelj sudjelovao, da su kod nas u Primorju porote obično take sastavljene, da nije u stanju obtuženik slovensko ili hrvatske narodnosti izravno sa pučkimi sudci obćiti, jer pučki sudci obćino poznaju skoro izključivo jedan zo-maljaki jezik, i to samo talijanski jezik. (Tako je!) Nedavno doživio sam u Gorici sluđaj, gdje ne sam hoće putem predjeđni-čitva porotnog suda na porotnike staviti pitanje u ime obrane, da li i koliko je porotnika vječitih slovenskoma jeziku obtu-ženika, da li i u koliko razumiju novi-narski članak, pisan slovenski, a skrivljen radi uvriede poštenja. Drugimi rieči znači to, da pučki sudci izvaje, da li im je poznat zamjetbom vlastitog vida kaznjivi predmet. Sudbeni dvor zabacio je taj oprav-dani predlog, temeljeći se na državnih te-meljnih zakonih i na naravskih ljudskih pravicaoh (Cujte! Cujte!), pa se je doka-zalo prigodom čitanja na porotnike stav-ljenog pitanja o krivnji, da nije mogao prvak porotnika, dakle muž, koga su sami porotnici kao najposobnijega među njimi smatrali, na njega stavljena pitanja, u ko-liko su sadržavala skrivljeni članak, pro-čitati; a tu je bez dvojbe sluđaj, koji sav sudbeni postupak po jasnom sivoj zakona ništvenim čini. Prod malo dana bijaše ime-novno savjetnikom kod jednog okružnog suda u Primorju muž, koji je prijašnjih godina izrekao osudu, u kojoj je izraz — dozvolimo mi, gospodo moja, taj izraz, koji nije parlamentaran, al bijaše skrivljen —

Od tog doba prošlo je kakvih 15 go-dina. Stanko i Ivica živjeli u bratinstvu tako, da jih je mladji naraštaj držao za bratu.

Neko jeseni vozili su zajedno krēm-aru u R. vino, koga su mu bili prodali. Krēm ar ih liepo pogustio, pili su vlastito vino, te nješto razigruat vineta, nješto radi ljepoga novca, koga su od krēmara dobili. Ispio čau visio, jozik in se malo razvzoao, oni padeši još piti i pjevati. Narod naš kaže: pijud žadja rasto. Tako bilo i njim, grlo uvjek suho, vino sve sladje ugodnije, a jozik? — ej brate tekao, ko da je lo-jem namsazan.

Spominjali su oni svoje mladosti, svoga bratinstva, kumstva, te bi jedan drugomu strastveno stiskao ruku, ljubili se baš ko prava brata, kad se poslije duga vromona opet sastanu.

Nu i vino ima svoju moć. Stanko i Ivica, trauili su u grlo šašu za šašom ovo u čestnastaj, dok nisu pod veđer posve na-trušeni bili.

Kad se približio večernji auton trebalo je kući. Krēm ar im pomogne upradi vole, a oni se po malo toturajuć i pjevajuć od-puta svojim kućam.

Pred humkom „K u m - k u m a“ vodi od ceste manji put na humak. Volovi pu-šteni svojoj voljoi, zakrenu tim putem na brežuljak. Ivica i Stanko htjedšo putati da svrate volove opet na cestu, ali nego slabo, te mukom dostignu vez u vrh humka, gdje su već i volovi sami stali bili. Stanko dođje prvi do kola i počeo da ču kola okrenući, ali eto neaređo, kola se pomaknu natrag i u to svalio Ivicu, koji je od traga bio, na zemlju i udario se u glavu. Ivica se počme jediti i puvati Stanka.

— Ali ti si Stanko luđa, kad si štuk- nuo, kola na me.

— Nisam vidio, da si odtrag, nisam, imena mi.

— A što nisi — ti — ti si vidio — ti si ništarija, ti si luđa — ti si to navlaš učinio.

— Ja navlaš — ja ništarija — ja luđa, ti si sveo i to još višo.

— Provrnuo me, udrio i još me krati tako, mene — a — on — na ti!

Onako ljubiti stnu Ivica na Stanka, to ga udari šakom. Oba se svalio na zem-lju, počme se drnati, valjati i tući. Na-jednom se Ivica malko podigne, otisnu post,

Povjereni sjeni velikoga biskupa.

I.

Oficijalni nametnik kad svlada, Kada njime silan zagospodi, Oficijalna sloboda do tada, Biednom rodu — biedna roba rodi.

A Mesenu kada Sparta skuži, Na granitu slobodno Holade, Mesenkinja svojo dedo vidi, U slobodi da ved nema nade.

Divne zemlje Provid nam podari, Divna krajja, svakog milja puno, Tijom zeloljam bjesno gospodari, Urovom nam slavna bjehu kruna.

Al zar kob' što zlatni svima mili, Dar slobode mnogim puociu ote, Krutoj svojoj žrtvova nas mili, Od nas stvoriv par'je i holote.

Tudjin kleti — dušman naše krvi, Na nevino, tad se oburi žrtvu, Da ju oplioni, štrva, agnjeti, smrvi Šapam svojju, da ju aguzi mrtvu.

II.

Ze dom mili, mađ svojt ko da trgne? Tezke tko da okove mu skino? Nametnika ljutog tko da odtrgne S bolnih grudi mlo otađbine?

Tezke l' dobe, kad se rod uspava, Kad ga podle, ljudske dave strasti, Tezke l' dobe kada nema glave, Da svojt narodu, davno sjotu časti!

Petiđteni sroci željni puoci, Zeljno izgleda, da im apus se rodi, Da slobodi stiegom tad u roci, Jadno roblje u odludni boj vodi.

S tog ih njeka sila nuka tajna, Odi k nobnom da upiru svodu, Nobl l' zviedza javila im sjajna, Mjeko robstva — podpunu slobodu.

A nad obzor kad se zviedza vino, Kad se davne rod dovio slavo, Pjeamom tad on vrie mlavi vino, Vjedinim kiteđ lovrom iu glavo.

Emin.

Različite viesti.

Nova godina. Današnjim brojem stupa naš list u 25. godinu svoga obstanka, pak nas veće novinarska dužnost, da upozorimo već sada naše očenjene čitateljo, da ćemo mjeseca maja svečano proslaviti dvadesetpetogodišnjicu našega lista. Kod te naše svečanosti sudjelovati će bez dvojbe svi pravi prijatelji našega naroda, napose naši vjerni i mnogoljetni čitatelji i predplatnici.

Stupajući u novu godinu pozivljemo i na ovom mjestu naše očenjene čitateljo, da nas svečano podomodi izvalo. Taj poziv upravljam i na sve hrvatske rodoljube, kojim leži na srcu obstanak ovog jedinog glasila za istarsku Hrvatu.

Položaj i stanje našega lista zaista nije sjajno, jer neima mogućnih zahtjaka ni dobrobiti. Jofina uvogova podpora jofa očenjoni predplatnici i naši vriedni dopisnici. Neprijatelj i protivnik imade pako mođstvo mogućih i jakih. On se ih doduše oglašl, jer su mu putovi jasni, oij stulan i plemont. Ali bez svečane moralne i materijalne pomoći nobi mogao odoljeti nvalam džmana i spletakm protivnika. Mi se nadamo švrato, da će hrvatski narod još bolje i jaće poduprieti i unapriod ovo skrojno glasilo zeluna hrvatske grana u tužak Istri, za koju si je stekao bar toliko zaslugu, da ju je upoznao sa svietom. U novoj godini nođomo najonjati naša na program niti u pravom lista. Naš program je jasan i jednostavan: izvojevati istarsku Slavonom jezikovnu ravnopravnost u kolu i uredu; pomoći im do duševnog i tješenog blagostanja. Toga ćemo se švrato, opomineći i ustrajno držati i u buduće joobasirajud se na protivimo mogućnika niti na zadjovioo malo-dušnika.

Na hrvatskom narodu je sada, da nas u tom svietom jolanetvu švrato podpognone. Nama jomajnik, Bogu bvala, ni dobro volje ni ustrajnosti i pođrtvovnosti; za ostalo molim našo prijateljjo i istomiljbnika, da nam skribiti pomognu. U svojoj borbi za najolehvatnija prava istarskih Slavona neodostajmo niti za dlaku natreb bilo pred kojim žrtva neima a naše strane bilo kako težke velike, pred kojom bismo se uplašili. Sve ćemo učiniti što nam slabe

Hrvatsko prase" upravljaju jednomu čovjeku, proćasao kad nekaznjiv, obrazloziju tim, da neima u Istri Hrvata. To je bio odlučujući razlog. Statistika, svakidno, na obzoru sa pukom, ono, što se sa svojimi očima vidi, sve to nije kadro jednoga sudca u Primorju opametiti, a da on što takva pripoznade. Nu imade malenkostih, koje je smješno u ovoj visokoj kući razglabati, ali mi smo na to prisiljeni. Naći ćemo u Istri kotarski sudove, koji ne imaju u dvoranai za razpravu jednu stolicu, gdje bi mogao sirota seljak ili u obće stranka, koja tamo iz daleka dolazi, odgovdniti. Spominjem u tom obziru samo Vodnjani, jer hoću da govorim, kao što je juđor i velepoštovani zastupnik dr. Luog'er kazao, jedino na temelju onoga, što sam opazim.

Što se tiče trgovine i obrta u onim zemljah, čuli ste u tom pogledu množito pritužba, interpelacijah i predloga — a ja molim vrudo visoku vladu, da ved jednom sa pritužbe izpita, a najde li isto temeljitimi, čemu se i nadam, istim na pomoć doaskoi. O velikoj trgovini u Primorju i Dalmaciji, izuzev Trata, ne može se ni govoriti; tom manjkaju predurjeti, promda bismo mi, obzirom na brodarstvo, unego mogli učiniti, da je vladu drugu politiku jterala. Da se jo ona dotiri milijuna, koje naša država godimice austriskomu Lloydu đeruje, savjestno medju privatna družstva i pomanja poduzetja podiollio, imali bismo ved u posljednjih pet, deset godina veći napredak u brodarstvu, trgovini i u našom blagostanju. Sramota je primjerice, što je Lloyd došao jedva pred malo mjeseca na misao, da učini pokus sa trgovinom morske soli u Indiji. Privatna družstva bila bi to ved davno učinila.

Trgovacka i obrtnicka komora u Istri slaži se naproti velikoj većini puđanstva izključivo talijanskim jezikom. Nama je poznato slučajeva, gdje su obćino objave za izbore trgovacke komore sa opazkom vratilo, da im se pošilja takodjer slovenski ili hrvatski sastavljene objave, da uzmogao i puk razumjeti o čemu se radi. Tim zahtjovom nije se zadovoljilo, a kotarski se poglavari u Primorju zagroziše kaznami obćinam i uredom, koji se usudiše opipitati, što im je državni temeljni zakon zajamčeno.

Nu to nije sve. Trgovacka komora u Rovinju — što mogu i smijem iz vlastitog izkuatva kazati — odbila je opetono hrvatski sastavljenu namiru, koju joj je uprava jedne obrtnicke škole u Istri za dotičnu godišnju pripomoć poslala. Mi možemo njemacki, mi možemo talijanski i francezki govoriti i pisati, samo hrvatski ne smijemo, jer toga gospoda ne razumiju ili razumjeti neće. Što sa tiču poljođelstva ili gospodarstvenih odnošaja naših zemalja, to je visokoj vladi, kao što je poznato, kofli iz Dalmacije toli iz Primorja niz pritužba i želja u raznom obliku podnešeno, a ja ne mogu i neću ovdje one stvari pojedinace opetovati.

Mi smo u Primorju u obće u takovom položaju, da se isti više uzdržati ne može, ta se moramo upravo čuditi, kako tega visoka vlada neće da uvidi, jer ja ne smijem kazati, da toga uviditi ne može. Ja bih gospodi, koja sjede na vladinih klupah, nešto savjetovao, čega im ipak savjetovati ne smijem. Da se pako

te negledajuć kuda će udariti, lupi nočetnog Stanka koćastini šteni šake baš u silopučnicu.

Kao mrtav ostane Stanko zatim sa prevrne, uzdaho duboko još jednom i prostre se po ledini.

Cielo se soso uzvrpulji, sve trči, sve se čudi.

Što je? što se je dogodilo? Pitahu ljudi. Ah! neznae ubio ge ubio — Ivica Stanka.

— Ivica? — Stanka? kako, gdje, zašto? Ah Bože, dva rođjena brata!

Svieta se okolo mrtvaca mnogo sekupilo, svi se križaju, čude, ujeti gorko plaču. I vrli starina župnik jo tu. Ukočeni pogledom gleda u lješinu, Moli. Ustnu mu se miđu, uzdahn mu se vino iz grudi te turbono pogledom u prisusnete, kroz duhoku tugu i siskuj progovori:

Dđ, dđ — ljudi gledajto, ovo mrtvaj Mrtav Stanko! Ubio ga — tvo j Brat, koji bi bio za njega u vatru skođin, ali ne, ne ljudi. Ublo ga onaj otrov, ono proklestvo, koje medju nama vlada — ubilo ga — vino!

Tu zamuknu župnik, a dvie mu se krupne suzo pokazu na oči i poteku niz to poklono lice. Dvie došlo suzo, koje su tekud niz obraz govorijo prisusniti: Koliko je već nesreća i opadina pođinjeno — u vino.

toju uviditi neće, jest meni, kako rekao, nepojmljivo.

Položaj je puđanstva, koje neima najpotrebnijih uvjeta materijalnoga života i za koje nije u tom obziru do sada vlada pokazala dobre volje, takav, da nam se predstavlja kano postaju, na kojou ne možemo absolutno ostati, a što se tiče tih postaja u životu narodah, biti ću toli slobodna odgovoriti sa par riječi na govor veleštavanoga zastupnika poljskoga kluba, što no ga je izrekao u sjudnici od dne 12. decembra. Velepoštovani gospodin zastupnik rekao je, odgovarajuć na govor gospodina zastupnika dra. Grega, polemizirajuć proti istomu, da imade i poljski narod svojo idejale, koji leže duboko u prajuh pukca, te je dodao (šta):

U takovih okolnostih jest dužnost narodnoga zastupnika ne samo da dieli idejale naroda, ved i da daje savjestno puku savjet, kojim se našinom može za ustvaranjem tih idejala težiti. (Dobro!) On mora podati tim neodređljenim duštvom stalan sadržaj, što no ga ga može on kao politicki zastupati; on mora put k dalekomu ošlju po postajah prevaili, a svaka postaja mora biti takova, da se ista može u danih okolnostih takodjer oživotvoriti.

Gospodo moja! Kad sam uvidio, da se skoro sva gospodnarstvena pitanja u ovoj visokoj kući u prilog Galicije riešavaju i kad sam čitao, da se tamo željeznice, velike ceste i uredjenje riekah provajdu, i pušto sam vidio, da tamo država isto školske nadzornike na svojo troškovo nadržava — nu vlastiti torot su oni dakako i u drugih pokrajinah — oni su na neki način u razred stalnih državnih činovnika pođignuti, tada sam mislio, da neima više u istu namu bratekomu narodu više nikakvih idejala za uzvišenija dobra.

Nu ja sam se prevario, jer mi je sada posle govora veleštavanoga g. zastupnika Szezepanovskina stvar razjašnena, što mi je veoma drago. Poljski narod imade još svoje idejale, koji leže duboko u prajuh naroda. Tako glasi službeno očitovanje njegovih zastupnika. Ako je tomu tako, o čemu ne dvojim, tada neka pomisla poljski zastupnici, taj mogući dio koalicije i vlade, može li hrvatski narod njim poplomeni i po katoličkoj vjori i mučenictvom u poviesti katolicanstva srodan narod ostati na postaji, na kojoj se nalazi, ili da li može uz takovo odnošaje težiti za drugom, dalnjom postajom, ka kojoj u ostalom stupati imade pravo. Ja držim, ako se vi u naše odnošaje zamislite, ako iste ispitajte, tada morate doći do osvjedočenja, da no bude li ona vlada, koje diu vi sada sačinjavate, bar prijaznija, da pađe i to moram kazati, ili poštenije sa Hrvati i Slovenci postupala, da se vi nalazite na vrlo strojoj plohi, ako bieta imali i nadalje takovu vladu podupirati. Nama se kaže, obćinaj su tu, vlada zahtjeva pouzdanje od naroda, a tada će vlada po obćinaju raziti. Deano krilo naših suplemenika odulžilo se za tu, da će ostati na toj postaji. Dr. Ferjandić i dr. Gregorić, naši najbliži suplenici iz slvenskih krajeva i njihovi saveznici dozvoliti će vladi, kako sam čuo, privremeno porađeno. Iskreno moram kazati, da nakon predpostava, o kojih su oni govorili, ne nalazim logičnu, što su oni, pa radilo se samo i o privremenosti, to dozvolili novoj vladi u nadi, da će biti narodnim i gospodarskim potrebam naših plemena zadovoljena. Ne, gospodo moja, je se ničemu no nadam, nu mi ćemo čekati. Pošto smo mi pako Hrvati i Slovenci mnogo godina čekali, a da se ipak naša očekivanja i nade izpunile nisu, to stupamo pred novu vladu sa opazkom: mi ćemo takodjer čekati, nu gledati čemo, da li ti za nas štedog činiš, ako da, tada ćeš moći našim pouzdanjem razpolagati.

Drugi činbenik, visoka vlada naimo, koji ovdje nasuprot nama stoji, jest dođuće silniji i jaći. Gospodo moja! Meni ne delazi niti na pamet, a da bih mogao pomisliti na kakvo pogadjanje, u negodbu sa danšnjom vladom, za to smo mi odviše slabi, slabi naimo obzirom na broj zastupnika. Nu vlada neka ipak ved jednom promisli i uvjori se, da udara ova pukovnijska glazba ved mnogo i mnogo godina u iste zvukove, pa makar i pojedini svirači u istoj svojoj mjestu mionjali.

U takovih odnošajih ne mogu ja niti moji uži suradjelnici niti privremenog porađena dozvoliti, a mi smo osvjedočeni, da mi u tom pogledu tako iz sroa naroda govorimo. Neka se okolnosti tamo dolo pramjone, tada će i nas vlada medju prijateljjo brojiti isto tako, kao što je država i munarinja u nama uvijek naša prijateljjo i braniteljjo. Ne čudite se, gospodo moja, što moramo nakon svega onoga, što se jo u ovoj visokoj kući često izreklo, i na što

se kroz godinu tužaka, a neka vam ne bude šudnovato, što smo prisiljeni o našoj vladi u trećoj osobi govoriti. (Odobranje i pljeskanje).

Pogled po svietu.

U Tratu dne 3. januara 1893.

Austro-Ugarska. Većina pokrajinskih sabora je sada otvorena. Prva sjednica češkoga sabora, nije se mogla održavati, jer joj nisu zastupnici prisustvovali u legalnom broju. U Pragu je još uvijek pretraga i zatvorah u izobilju.

U Budweisu je redarstvo zaplenilo neke plakate i okružnice, koji su bili priljepljeni u blizini vojarne, i kojimi se pozivalo vojničstvo, da se združi sa socijalisti, te s njima sporazumne postupka.

Bugarska. Bugarsko sobranje je bilo zatvoreno sa priestolnim govorom.

Italija. Italijansko ministarstvo viećalo je, kako da postupa u Siciliji, gdje nemiri još uvijek rastu. General Morra di Lavrano pooblasten je, da neograničeno moći postupa, da uvede red u pobunjenih obćinah. Sva obćinska zastupstva u kojih se je ljudstvo pobunilo, razpuštena su, te će se poprimiti mjere, da se puđanstvo umiri.

Sa svim tim nemiri traju i šire se tako, da se nezna, jeli će oblasti moći bez većeg krvoprolića odpor svladati. Razjurenio ljudstvo neprestano navallju na obćinske i carsinske zgrade te je bez milosrdja ognjem uništjuje, tako su uništili takve zgrade u sljedećih mjestih: Pietraporzija, Muzzara, Remonta, Campobello, Parasini, Marincio, Palma di Montechino itd. Kako se iz svega ovoga vidi, stanje je u blizajoj kraljevini opasno, jer glad i bieda ne poznaju zapriekah, te bez milosrdja tjeraju ljudstvo na razvratne i desperatne čine. Italijanska bi vlada najbolje učinila za umiriti ono ljudstvo, da obilatom radnjom priskoči u pomoć biednikom, daviši im zaslužka, da uzmognu seba i svoje prehraniti i obskribiti.

Francezka. Da se djelovanje anarhistah preprieći poduzela je republikanska vlada obsežnih mjera protiv njima. Tako je ovih danah naglo i potajno postupala kod zatvaranja anarhistah, da joj je uspjelo pohvatiti u Parizu i okoliji veliki broj istih.

Rusija. Car ruski je na savjet ministarstva mornarice odredio, da se bezodvlačno počme graditi 30 torpedobrodovah.

Franina i Jurina

Fr. Kada će si tvoj vjerni ženso hižu zidati? Jur. Mi se paraj, da nikad, ona grumada, koju mi ju pustila raprođantanca, je još vjaka tamo. Fr. Poraj čeka, da će mu raprođ... Jur. Tribo da se prije proporuš sv. Mihovilu, i ako on akurda će onda i drugi. Fr. Či je on prva glavca va raprođantancio? Jur. Bravo, drugi da po njegovu su kapuono glavo.

k e.
biskupa.
svlada,
gospodi,
sudu
dna roba rodi
skuci,
Holade,
udi,
ma nade.
um podari,
milja pune,
zopodari,
pjehu krune.
vima mili
pucini ote,
as sili,
i helote.
naše krvi,
pri žrtvu,
prijedi, smrvu
ragazi mrtvu.
ko da trgne?
au ekine?
odrgne
radbine?
od uspava,
dave strasti!
a glava,
ajotju dasti!
i,
apas se rodi,
ruoi,
boj vodi.
tajna,
u avodu,
sajna,
inu slobodu.
zda vine,
ao slave,
i sine,
im glave.
Emin.
esti.
rojeva stupa
stanka, pak
u upozorimo
da ćemo
selaviti dva-
a. Kod te
bez dvojbe
dada, napose
i pred-
ozivljamo i
e čitastlje,
aravola. Taj
rodoljuba
anek ovog
ate.
ištita zaista
za zaštitnika
za podpora
ištita vrijditi
nika imade
On se ih
utviti jaani,
svetranost
nobi mogao
otkum proda
de hr-
odupriet i
lene hrvat-
noju si je
je u upoz-
ni nečemo
u pravcu
dnostavan:
jezikovnu
pomoći im
anja. Toga
drvo na pro-
vico malo-
ada, da nas
to podpo-
u hvata, ni
otvornosti i
i isomik-
l. U svežih
a istarskih
aku natrag
naše strane
njom bismo
nalo slabe

silo dopuštaju, a da i u novoj godini stu-
pimo za korak naprijed k izvještaju narod-
noga programa. U tomu će nas bez dvojbe
poduprijeti svi prijatelji istarskoga patnika,
koji žele stalno, da najvećanjije proslavimo
dvadesetpetogodišnjicu obetanka našoga lista,
i kojim kličemo na početak nove godine
iz dubine harna sron: Sretna Vam
bila g. od. 1894.

**Za družbu sv. Cihla
i Metoda u Istri.** Povjerenik
gosp. Mirko Jelusić u Kastru primio je
nadalje članarinu za 1893. od gg. Josepa
Petranka u Kastru for. 1, Jelusića Lj. u
Kastru for. 1, Širole Antuna od Borsani
for. 1, Antuna Turka dekana u Kastru
for. 1 i for. 2. Gđa supruga povjere-
nika sakupila je u čitavnici u Miholićih
20 for. dne 26. decembar 1893.

Povjerenik družbe u Zadru, gospodin
R. Katalinić-Jeršov poslao je blagajniku
družbe, dr. Stangoru u Volosoku for.
30-20, sakupljenih mjeseca decembra. Od
tih je unijelo putom "Narodnoga lista"
27-20, a ostala svojta sakupio je spome-
nuti povjerenik. U gorajoj je svoti ubrojen
i peti utemeljitelj pri nosu urednika Jurja
Biankina, kao što i mjesecni pri nos
povjerenika R. K. Jerotova.

U zamjenu šestitka za mlado ljeto
primila je uprava "Nar. lista" od gg.:
dra. Luja Kargotića, bilježnika u Imotokoj
2 kruna, od Don Marka Vitozica, duša-
briznika u Šibeniku 2 kruna, i Bone P.
Siminčiča, ljekarnika u Visu 4 kruna. Na-
dalje primila je ista uprava 7 kruna, sa-
kupljenih na Mladino pri prijateljskoj
gozbi u Arbanasih a 5 kruna od vodo-
učenog dra. Jurja Buica iz Splita.

Uprava "Obzora" primila je 13 for.
85 nrv., sabranih na badnjek u obiteljskoj
zabavi kod gradskoga fizika g. dra. Šimo
Švrlljugo u Zagrebu.

Prigodom imendana rodoljubnog našeg
župnika Ivana Vranica na Vrhu sabralo
se u vesolom društvu 11 for., koje upla-
tios mliedaca gg.: Ivan Vranic, župnik u
Vrhu 5 for., F. Hašek 1 for., Fr. Pospisil
2 for. i Nadan Zorin 3 for.

U čitavnici u Miholićih sabrano na
Stjepanuj prigodom zdravice urednika M.
M. medju članovi i gostovi u vesolom
društvu 20 for. — Nasemu uredništvu pri-
poslao je g. M. Marki, učitelj na Suseku
for. 8-50, sakupljeno kod prijateljskog stola
a darovao: veleč. z. P. Zic for. 1-20, M.
Marki 1 for., Pionić Kovačić 1 for., Bu-
sanić Balunić 1 for., Ferlan Josip 40 nrv.,
Taraboa Paončić 40 nrv., Veli Andrija
1 for., Pionić Kokinarić 50 nrv., Taraboa
Bravarić 1 for., Taraboa Komandarić
1 for. — Za oprost od čestitanja darovao
Pravoslav Filipić iz Grdavela 1 for.

**Političko društvo "Ednost" obdrža-
vati će u nedjelju dne 7. t. mj. svoju sjed-
nicu u prostorijah "Delalskoga podpornoga
družstva". Gg. odbornici i zamjenici uo-
ljavaju se ovim putem, da taj sjednici u
podpunom broju prisustvuju.**

Otvorenje istarskoga sabora. Jučer
dne 3. t. m. otvorila se opet dvorana sv.
Frana u Poreču, da primi u svojoj kralj-
zemaljsko zastupstvo za Istru. Zastupnici
manjine članovi hrvatskoga-slovenskoga
kluba na saboru u Poreču dogovorili se na
vrieme, da će biti svi na okupu već
kot prve sjednici. Nekoji ih njih odpu-
tvali su već utrak koji moram koji kop-
nog put Poreča. Urednik našoga lista od-
putovao je jučer u jutro istarskim pro-
brom. Nadamo se, da će nam na vrieme
stignuti brzina vijest o otvorenju sabora
dotično o prvoj sjednici. (Vidi brzojav).

O daljnjem radu sabora izveštivati
ćemo našo čitateljstvo u svemu, što nam se
budo činilo važno, korisno i potrebno.

Božićni blagdani bijahu letos izvan-
redno kruni. Ista narav vesulice se krdan-
skim svetovim uspomeni narodnja. Oni,
koji u svojoj smrti izbhvaju sav svet
viečno propasti. Krasnijih božićnih blag-
dana nesjećaju se niti vetki starci. Sve
su je arduono i iskreno vesulice velikim
blagdanom u to veselje bijase obilno na-
gradjeno. Oslavud dolaze nam glasovi, da
je naš pobožni puk najvećanjije proslavio
svote božićne blagdane po božjih hramo-
vih i u kruzg obiteljskom.

Veludušan dr. biskupa Strosmayera.
Družvo za prosvjetu puka, koje se je
odakora utvrijilo u gradu Splitu, priobćilo
je svoje utrojenje pri samom preuzimanom
biskupu Strosmayeru te zamolilo njegov
blagoslov za to patriotsko književno po-
duzeće. Slavljeni hrvatski dobroćinitelj od-
zvao se je društvu, prisilavši ujedno
društvu veludušan novčani dar, sljedećim
pismom:

Moja stovana gospodo!
Ne ima prirodnije i plemenitije stvari
nego težiti za tim, da dobi naš puk za
svojom povučenom, i da ga čim više uzvisi-
mo i osposobimo za svote i odlične one

svrhe, koje mu i crkva pruža, a poleg to-
ga i ona, za koje se u imo-njegove slo-
bode, anago, i nepridika i bolje budućnosti
obraženi i požrtvovalni prvaci njegovi
boru. To smo dužni narodu našemu sa one
zasluge, kojima nam je divni naš jezik u
svoj svojoj čistoti i obilnosti sačuvao, i
kao svetu baštinu predao, da ga u istoj
čistoti i obilnosti na više značtevno svrhe
upotrebimo.

Vi ste već do sada na tom polju li-
pili si doista zasluga i lipe slave stekli.
Uradbom pako, koju u najnovije doba
zaenovašte, okruniti četa dosadašnje dje-
lovanje Vaše. Hvala Vam u imo svih
nas, u ime dične prošlosti Vaše, a bla-
goslavlje Vas Bog obilno u novom poduzeću
Vašem.

Od mene vam ote 500 for. kao glav-
nias, Preporučujem: se Vašoj prijateljskoj
ljubavi i uspomeni.

U D j a k o v u 23. prosinca.

Josip Juraj
Biskup

† Dr. Ivan Broz. Umro je u Zagrebu
prošloga utorka profesor i poznati hrvatski
književnik dr. Ivan Broz poslie dug-
težke bolesti u 42. godini života. Poko-
nik spašao je u mladjo hrvatske književ-
nike, koji au još mladi izišli na liop glas
za solidnosti i temeljitosti svoga znanja za
svoje trudoljubivosti, a jedan izmedju naj-
boljih bio je upravo pokojni, dr. Broz.
Glavna struka bijaše mu hrvatski je-
zik, pa je u novijem filološkom pokretu
napisao i djelo o fonetičnom pravopisu, o
kojem je prvi živući slavonski filolog pro-
fesor Jag i G izjavio, da je upravo romek
djelo svoje vrste to je na njegov najviš
bilo početkom ove skolske godine use-
deno u sve hrvatske škole po Dalmaciji i
Istri. Us to se je pokojni Broz bavio i
književnošću, ta je napisao nekoliko vrlo
hvaljena djela. Po svojoj naravi skrom-
an, živio je samo za znanost i nauku, a
narodište jezikoslovna struka izgubila je sa
Brozom pravi stup. Vjedi mi pokoji!

Odrekaos se načelnitva. Zaestupnik dr.
Gojo Bulat odrekao se je časti načelnika
grada Splita, "s bog raznih osobnih okol-
nosti". Splitaki "Narod" misli, da je glavni
razlog odreke taj, što su kličnici srjetvali
du. Bulatu, da sada, pošto je sasvim oz-
dravio, ograniči djelokrug svojega rada. —
Sjednica občinskoga vijeća, u kojoj ču se
priobćiti odreka dra. Bulata, to staviti na
dnevni red izbor novoga načelnika, bila-
je u četvrtak, dne 28. pr. m. — Čujemo da
je novim načelnikom bio izabran dr. Ivan
Mangjor u sjednici od dne 28. pr. mj. je-
dnoglasno.

Pouzdanica zastupniku dru. Bulatu.
Zastupniku dru. Bulatu pripisala je nadalje
pouzdanica od njegovih birača iz Kaštel
Lukšića.

**Oprost od čestitanja na korist "Bra-
tvoštine hrv. ljudi u Istri" pripisalo: gg.
Jolandić Rajmund Beresć 2 for., Mirku u
Ernesta Jelusić Kastav 2 for., Grosman
Miroslav Kastav 2 for. — Darovali "Bra-
tvoštini": A. S. Just i Albin Prikić iz
Opatiji svaki po 1 krunu. — Na Luoičinu,
prigodom sjajna u Kastru sakupilo se kod
prijateljskog stola 3 for. 50 novč. i to na
predlog g. I. Stefana obš. tajnika u Kastru.
— Voleč. goep. Josip Grašić župnik u
Bormu poslao je u to ime našom ured-
ništvu for. 2; g. Fr. Matejčić Repar for. 3.
Silvestrova večer. Zadnji dan godino
imati su Slaveni Trata dostatno zabave u
povjednih društvih. Bolji kragovi sastaje
se u prostorijah čitavnice gdje, se uz pri-
jateljski razgovor i nevnu galu pozabavio
daleko iza pol noći. Naša čita mladež ve-
selila se živahnije pod upravom dičnoga
"Sokola" u dvorani Mally, gdje se
je u program zabavljalja vrlo krasno. Za
radničke krugove pripravilo je "Tržaško
bratno i podporno društvo" u vlastitih
prostorijah domaču zabavu.**

Slavljanica čitavnica u Fuli razašljke
pozivo na sjajni ples, koj će se obdržati
dne 13. januara 1894 u u prostorijah "Pol-
iteama Cisuttii". Pri plesu svitaci će glasno
i hr. pjevačke pukovnije br. 97. Poča-
tak u 8 sati na večer. — Ulaz za muž-
karce for. 1. za ženske i djecu novč. 50.
Lože: partura malo for. 3. velike for. 6;
I red malo for. 2. velike for. 4.

Hrvatska čitavnica u Modulnu obdrža-
tati će na 7. januara 1894. na 1 sat po-
slie podno glavnu skupštinu, na koju se
p. n. gopoda članovi pozivlju.

Poslie skupštine ču se gg. skupštini-
nari pozabaviti kod čašć vina i u prija-
teljskom razgovoru.

Ujedno se odbor "Hrvatske čitav-
nico" u Modulnu najjedardnije zahvaljuje
čitavnici u Karlovcu, koje je poslala 16
for. za gradnju "Narodnoga doma"
i g. Josipu Svjetličiću koji je darovao za
istu svrhu for. 1-40 novč.

Zločinatvo umorstva i kradja. Kako
se iz Pule javlja, podinili su na 78 go-
dišnjem starcu, Franu Postiću, trgovcu sa
vođom i na njegovom 11 godišnjem sinu,
da sada nepoznatii zlikovci zločin umorstva
i kradje i to u blizini obale Veruda na
Paljčini. Lupoži napali su starca kamonjem,
te ga nabijali po glavi, a kad se osvjedo-
čiše, da još diše, bacili ga u more. Djeto
se posvoma raskomadali i njegovo ostanko
sakrili u grmlje. Nesretnom starcu-trgovcu
odneli su iz topa 400 for. u gotovom i
žepnu uru. Za zlikovci povodena je po-
traga, ali ih do sada nisu jošte pronašli.
Nadamo se u Boga i pravdu, da će i ovo
zločinatvo na vidjelo doći, te će se moći
otkavak neovjodnji zločin, već na ovom
svietu najotrožije kazniti.

Učitelj Lohinjškoga kotara izabrao u
kot. škol. vijeće svojim zastupnikom, gosp.
Jakova Pivčevića, učitelja u Lohinju.
Za je glasovao i Hrvati i nekoi Talijani,
te je on izabran sa 82 giasa proti 12.

Čestitamo i učiteljom na izboru i g.
Pivčeviću na povjerenju.

Iz Vabriga pišu nam 1. t. mj.: Ža-
lostno smo imali, gospodine uredniče, bo-
žične blagdane, jer smo je proveli bez
datneve oklepe, bez običnih pozobnostih,
a mnogi i bez sv. mise. God. 1848. imali
samo još ayoga župnika i plovana, premda
je tada naše selo brojilo samo 80 ogjišća
i okolo 200 duša, a danas poslie preko
40 godina ne imamo župnika ni kapelana.
Nraš stariji bijahu naime prevareni, da se
slože sa selom Frata pod župu u Taru,
pako da ćemo imati kapelana, koji će oba-
vljati službu božju kod nas i u Frati. Oni
pričadoše na to, obvezav se, da će svaka
kuća davati i nadalje svećeniku 4 stacija
pienios i 2 brente grozđa, a siromasi nešto
manje. Imali smo doista nekoliko godina
kapelana, ali od 16 godina amo ne ima
ga više. Ali prije se nije toga pomahknja
dušilo kao danas. Do pred tri godine po-
imao je naš puk u božji hram u Taru
svake nedjelje, nu odkad su nas pobeli
divljaci u Taru provat i ružiti, napadati
nas kamenjom i drugač zlostavljati, riedi
su ohi, koji se odvaže na sv. misu u Tar.
Imade inače bogoljubnih osoba, koje no-
bijahu već dvie godine u Taru kod svete
mise, a Bog znado, hoće li ikada više
tamo. Preporučili se jemo na dobu, da
nam se dobavi bilo odkud svećenika za
otvodišnje božične blagdane, koji bi bio
obilno najgradjen i za koga smo jur bili
našli stam i ostalo potrebno. Občešće nau,
da ćemo svećenika za blagdane dobiti, to
bijaše dopačo i u crkvi oglašeno, ali mi
ostasmo ipak bez svećenika. Boli nas to
silno, jer su eto prošli već po treći put
božićni blagdani, a da nismo imali u našoj
crkvi sv. mise. Mi smo pripravni na svaku
žrtvu, gradili bismo župni stan, doprinášli
bismo dobre volje ono, na što su se naši
stariji obvezali, a mnogi i više, samo kad
bi nam se dalo stalna svećenika. Mi sn-
demo, da bi se našlo svećenika i za nas,
kad bi se htjelo; ta imado mladića, koji
bi rado pod našu biskupiju, da bi se ih
samo htjelo primiti. Ne ima dakle izgo-
vora, da se ne može dobiti svećenika, jer
ih ima. Ali ako ih ne ima odmah, moglo
bi se ih i moglo se ih je dostatno imati,
samo kad bi bilo dobre volje i više kr-
šćansko ljubavi do nas zapučenih kmeta.

Odaudjen varalica. Naši ču se čita-
telji jošte stalno sjedati varalico Lini i on
i njegove vriedne drugarice grafcu Adolo
P o l i a, koja ga je, reč bi, za uvijek un-
srećila, o kojih amo prošle godine javili,
kako su ovdje u Tratu od nekijih naših
rodoljuba provorom novca iznamili, našim
u Italiju pobjegli, tamo svoj nođieti pueo
nastavili i napokon u Padovi u ruke pra-
vico dospjeli. Nju je sud odućio na 50
dana tamnicu i u 160 franaka globo, a
njega na 5 mjeseci tamnicu i 350 franaka
globo. Pošto su obojica u preventivnom
zatvoru odsjedili odućjenu im pedopus te
do ih sud — ako već nije — izrušiti
autrijskomu redarstvu te će taj vriedni
par opet u ovo stranu, da valjda pod dru-
gim imenom i drugim načinom kuša novu
sreću.

Novi domobranski zakon. Sve evro-
pejske države stenju pod težkim bremenom
militarizma, kojemu glavni razlog ima se
trežiti u Pruskoj, odnosno u Njemačkoj.
Na stotine milijuna troše voće evropejske
države na svoje vojske, brojao za sluđaj
rata milijun i više vojnikov. Za ništa se
toliko neotroži koliko za vojske, vojno oru-
žje, vojne sprave i vojne potrebe. Za to
se votira velike svote, kadgod se to pro-
litije odnosnomu vojnomu ministru, dođim
se razmjerno malo troši za potrebe na-
roda, za ono čim se pospješuje narodnja
blagostanje i narodnji napredak. K tomu
valja da idu u vojnu službu najbolje silu,
koje sa tim dakako otmilju drugomu radu.
Italija je radi troškova na vojsku na rubu

propasti. Njemačka vlada morala je bila
tođojom godinu raspustiti svoj sabor koj
nije htjeo dozvoliti novih bremen na naroda
za vojne potrebe, da se puk izabere novi
sabor koj je u svojoj većini dozvolio što
je vlada od njega zahtjevala. Naša monar-
hija, znamo svi, ima mnogobrojnu vojsku,
troši sto i više milijuna na nju. Netom
minuloga zasjedanja carevinskoga vijeća
predložio je ministar domobranstva novi
domobranski zakon, po kojem će "domo-
branci" služiti više nego li do sada, po
kojem će biti u službi aktivnoj do 20
mjeseci svoga skupa, dođim su dosad ho-
dili i takovu službu, na vježbu, po par
mjeseci za prvi put, a kasnije po par tje-
dana. Ti "domobranci" moć će se uskri-
vati u sluđaju potrebe i u odvratku vojsku,
tako da nekim načinom preatju biti do-
mobranci. Kaznava u tom zakonu bila je
dosta žestoka. Proti osnovi toga zakona
govorili su imenito Česi i Hrvati, no
možda za to jer bi bili protiv obrani mo-
narihije i njezinjoj jakosti — ta poznato je
da su česki i hrvatski narod dva stupa
monarhije na koje se je ona uvijek oslo-
nila kad biješe u pogibelji — nego radi
sadanje politike, koju vode njezine vlade
koi naprasno izvanjskim državam toli u
nutranjosti svojoj.

Vlade su u izvanjskoj politici proti
nekim državam koje su monarhiju promglo
spasiti iz pogibelji u sadašnjoj prošlosti, a
s onim državama koje su takodjer nedavno
pokazale kako o njezinjoj propasti ili bar
umanjenju i oslabljenju rado. U nutarnjoj
politici vladaju u glavnom dva naroda, a
kod nas u Primorju i tretji, dođim mo-
radu ostali narod, imenito Česi i Hrvati
sa Slovanci, nositi svu bremena kao i
drugi a da uživaju nit iz daleka onih dr-
žavljanih prava koja imadu ona dva
vladajuća naroda, odnosno i tretji, i koja
jih idu po božjih i pisanih zakonih. Česi
i Hrvati sa Slovanci daju poreze u krvi i
novcu, oni sa pripravni i na veće žrtve
za monarhiju, za njezinju veličinu i jakost,
al hoće takodjer da imadu svoja prava,
koja jih idu po ugovorih i po zakonih.
Pošte njim jih sadanja vlado nedaju, se
toga ne dozvoljavaju dielomitični nit nova
nit vojnika, dok se vlado nepromjune, dok
nebudu zadovoljilo pravednih zahtjeva
českoga i hrvatskoga naroda. Tako se ima
tumučiti protivba českih, hrvatskih i dio-
lomaćih slovenskih zastupnika novomu do-
mobranskomu zakonu.

Tako se imadu uzeti govori proti tomu
zakonu sa strane vije českih zastupnika i
sa strane dvojiice hrvatskih zastupnika.
Zastupnik Biankini govorio je u ime pe-
torice neodvishnih zastupnika hrvatskoga i
slavenskoga naroda, onom otvorenostju i
odličnostju, kojom se odlikuju u svih svo-
jih govorih, oduđujući i izvanjsku i nu-
tarnju politiku sadanjih vladnih monarhije.
Zastupnik dr. Klaić govorio je u ime de-
setorice hrvatsko-slovenskih zastupnika.
Kod te osnove nastupio je on prvi put kao
governik hrvatsko-slovenskih zastupnika,
izstupivših iz kluba konservativaca, u kojom
su toliko godina služili vladam. Oni neće
da već služu vladu kaošto do sada, oni
neće da već novih bremenom naložu narodu,
dok vlada ne zadovolji pravednim zahtje-
vom naroda. Gospodin Klaić kao da se je
čistadio kod toga govora, kao da je opet
onaj koj bijaše prije 15-20 godina. Česi,
Hrvati i vedina Slovencea su mu burno
povladjivali. Zakonska osnova bila je pri-
mljena po vedini, a vlada će stalno u ob-
zir uzeti i ono što je manjina rekla, jer
ta manjina predstavlja u glavnom dva zna-
menita politička naroda umonarihije, česki
i hrvatski, jer ta manjina zastupnika pred-
stavlja skoro polovicu stanovništva ove
pote monarhije. Od glasovanja uztegnu se
je prilično zastupnika, što dopustim, što
bez njega. Za zakon glasovali su Njemo-
ličevičari i Njemoi-maojionolci kao i graf
Franj Coronini su prisutnici članovi nje-
govoga kluba i propozit gnički Jordan;
na dalje Poljanci i Rusini; te slovenski
zastupnici Gledobnik, Hobanwart, Klin,
Povše, Robič i Vošnjak, Zastup. Šuklje
bio je bolostan, zastupnik Pfeifer so je
oddaljio. Proti zakonu glasovali su svi
zastupnici česakoga naroda, svi zastupnici
hrvatskoga naroda i historica zastupnika
slovenskoga naroda, te antisemiti, Njemoi
pravedni i drugim narodom. Ova glasovanje,
imenito českih te hrvatskih i slovenskih
zastupnika pobudilo je veliku pozornost koli
vladajućih stranaka, toli kod a. kr. vlade.
Zaudu oni da za timi zastupnici što je dva
proznomenita naroda monarhije. I to je
doas amo ovo nekoliko redaka o tom pro-
duktom napisali za našo čitateljstvo. Neće bit
a goroga, ako priobćimo još ovo:

Zastupnik Biankini je predložio da
se pomilostie svi oni mladi ljudi iz Dalma-
cije i Istre, koji su u Americi i koje vojni
zakon priođi vratiti se u domovinu. Izje-

stetelj vojnoga sakona Popovskij želio je da se to protegne na mlade ljude i drugih zemalja tako, da njima vlada bude koliko je moguće više suradljiva, i kuća je njegov predlog primila.

Prilog. Današnjemu broju našega lista priloženo je izvješće „Gospodarske zadruge u Kastvu“ za godinu 1893.

Brzovaj „Naše Sloge“.

Poreč, dne 3. jenara. U prvog sjednici zemaljskoga sabora čitao je predsjednik otvorni govor, izrazjuć želju, da se povrati stara sloga između sela i gradova. Članovi manjine se smiju i čuje se glas: na temelju ravnopravnosti. Na poziv, da se klikne „živiva“ Njegovomu Veličanstvu, članovi manjine kliku: gromoviti živio! Čim predsjednik predstavi vladinoga povjerenika u osobi viteza Ellushega, dignu se članovi manjine te izdajše in corpore iz dvorane. Odsutni zastupnik dr. Stanger, brzovajio je klubu, da pristaje posve za njegov postupak.

Listnica uredništva.

S. S. S. d. u. D. Na Vašu molbu alati ćemo vam i nadalje list kao i do sada ali vam topla pozdrava sa srca, da se na budućost sjednici i kad stupite u javni život. Živili!

Gosp. S. D. u. T. Preporučili smo toplo. Do videna u P. Živili!

Veloč. O. Fr. D. u. P. Ljepa hvala na onih vlistih; izvolite nas i u buduću o onom važnom pitanju obavješivati. Sretan vam početak nove godine i živili!

Gosp. P. B. u. L. Ljepa hvala na čestitkah Tebi i svim ostalim prijateljima lista i urednici; primili smo for. 5; ob onom pitanju ništa osobita. Srećan odmor!

Gosp. M. M. Izvolite sami napisati, jer je ono nečujljivo i nerazumljivo, a k tomu produgo. Živili!

Listnica uprave.

Gosp. L. S. sv. P. u. S. Do konca godine 1893. hoće se još for. 2 za Van, a za brata 1 f. Gosp. J. P. Omsaha. Na Vašu želju crv vam račun: predplatn za godinu 1891, 1892 i 1893 for. 6, a poštarina za sve tri godine f. 4.68, dakle ukupno for. 10.68.

— Nadalje uplatili su za „N. SL.“: Obdina Lovran (oglas) f. 3; čitoničnik Pužić f. 2.50; čitoničnik Pakrac f. 2; S. B. Baška f. 2; T. V. Vojloko f. 5; I. A. Grljovica f. 2; L. S. Gjurgjevac f. 2; K. V. Rukavac (oglas) f. 4; Zdr. okr. Buzot (oglas) f. 6; K. B. Harlan f. 1.99; J. J. Brinj f. 1; F. P. Grdosalo f. 5; P. A. Uška f. 3; B. T. Iščić (oglas) f. 5; čitoničnik Split f. 2.50; O. V. Rakotolo f. 5; G. J. Košćerica f. 6; T. F. Tigan f. 2.50; čitoničnik Mokrarska f. 2.50; čitoničnik Belovar f. 2.50; V. A. Dobrinja f. 2; B. L. Bač f. 5; V. A. Molinska f. 3; čitoničnik Dubrovnik f. 2.50; V. J. Zagreb f. 5; R. E. Fuzina f. 2; P. A. Martinčić for. 5; P. A. Pregarje f. 7.50; M. M. Gračić f. 5; B. I. Trvič f. 2; F. H. Bač (oglas) f. 20; Eskomptna banka Zagreb f. 2.50; S. L. Sušak f. 5; M. F. Rukavac f. 2; S. I. Mihotić f. 2; M. J. Perenić f. 5; J. M. Kastav f. 5; K. M. Kastav (oglas) f. 2; M. J. Rošić f. 1; K. J. Rukavac f. 2; G. J. Rukavac f. 5; R. P. Zvončić f. 5; K. T. Boršč f. 2.50; F. S. Malinica for 1. (Sledi)

FILIJALKA

C. K. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplaćila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni otkaz 2 1/2% V napoleonih za 30-dnevni otkaz 2 1/2% 80 8 1/2% 6-mesečni 2 1/2%

Vplafovanja avstr. vrednostnima papirima, koji se najvažno u okrugu pripojeni na nova obratna tarifa na temelju odgovodi od 17 in 21. odnosno 12. jnnja.

Okrožni odel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vanko svoto. V napoleonih brez obrnosti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Beko kakor za Zagreb, Arad, Biletz, Gablonz, Gradon, Hormansstall, Incomst, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Sas i Solnograd. — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tull vrednostij kuponu 24-22 pri odbitku 1% provizije.

Predumi.

Sprejomajo se vsakovrstna vplaćila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevna listine pogoji po dogovoru. Z odprtim kreditom u Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodi.

Na vrednostij obrasti po pogodi.

Vložki v polhrano.

Sprejomajo se v pohrano vrednostni papirji, ali i srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodi.

Naša blagajna isplađuju nakaznice narodna banka italijanske v italijanskim frankih, ali pa u dnevnim cenam.

Trst, 10. oktobra 1893. 24 24

Teodor Slabanja

Srebrnar u GORICI (Gora) ulica Morelli 17. preporuča se preč. svočanstvu za izradjenje crkvenog posudja i orudja iz čistoga srebra, alpaka, mjosti, kuno: moštarska, kafeža itd. po najnižih cijenah u najnovijih i krasnih oblicih. Stare predmete popravlja, te ih u ogaju postrebrni i pozlati.

Da si uzmognu i manje imućne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti ču se na želju preč. gospode nabavljača vrlo povoljne platežne uvjeta.

Ilustrirani cijenik šalje franko.

Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarinom franko! 24-21

Poslie ukinuća tršč. proste luke carine prvsti

za Istru, Dalmaciju, Hrvatsku, Kranjsku, Korušku i Bosnu-Hercegovinu

nepromočljiva pokrivala

Luigi Zuculina u Trstu.

Tvornica nepromočljivih bielih i crnih pokrivala za vozove i tarnice (vagone), za rubu na obalah, ladje, brodske vidjelice (bocaporte) i za polje; pokrivača za konje i plaštava za kšiu.

Skladište

tkanine za jedrenjače, napredjene za sedlare i tapetara, dvojnika (traličoi), jate za šaklje i emote; opasnika, konopah i uzlača.

Zastupstvo i glavno skladište asfaltskih opeka za kućne krovove, pejate, suše, stajo itd.

Samotila (isolatorij) za temelje i kocke iz asfalta.

Radionica i prodaja zastava.

Luigi Zuculin

u Trstu via Ghega 2, kuća Brunner.

Preporučamo našim trgovcima sa vinom i krcmarom

„Istarsku vinarsku zadrugu“

u Puli (Istra) koja imade u svojih skladištih raznih izvrsnih vrstih vina, a uz povoljne cienie. Kod iste imade izvrstan refoska i biolog. umakata u butiljama i to uz vrlo povoljne cienie.

Br. 1808.

Oglas natječaja.

Otvoren je natječaj na mjesto obćinskoga tajnika u Puntu (otok Krk) sa godišnjom plaćom od for. 450 borivom u mjesečnih poplatnih obrocih. Molbe podkripljene dokazima sposobnosti i poznavanja hrvatskoga kao urodovnoga i talijanškoga jezika, imaju se podnosti podpisnomu do 15. jenara 1894.

Glavarstvo obćine Punat

23. decembra 1893. 1-2

DOMINIK LUŠIN u Kopru

preporuča voliko svoje skladište raznovrsnog liosa, kano:

greda, dasaka, murala, duga, te takodjer opeka, vapna, pleska itd.

Naručbe ovršava točno i po najnižoj cieni. 52-1

J. PSERHOFERJA lekarna

„Zum goldenen Reichspf.“

Kričistilne kroglijee, proj imanovano univerzalne kroglijee

zauzelju to imo po vsoj pravici, kajti u rnosnici je mnogo boloznij, pri katerih se te kroglijee pokazale svoj izvrsnat učinak. Za vso dosadotij se te kroglijee povsod razširjene in mela družin utegno se najti, v katerih bi pogrešili malo zaloga tega izvrsnoga domačoga sredstva.

Vsi zdravnici so pripravili in priporočajo te kroglijee kot domače sredstvo, posebno pa proti boloznim po slabi prebavi in zabavanju.

Te kroglijee stanajo: 1 škatlica z 15 kroglijeeami 21 nč., jeden zavitek 6 škatlice 1 gld. 5 nč., pri neokovanim pakiranjih 1 gld. 10 nč. — Ako so denar napraj pošlju, ni treba plaćati porte, in stanje 1 zavitek kroglijee 1 gld. 25 nč., 2 zavitka 2 gld. 30 nč., 3 zavitki 3 gld. 35 nč., 4 zavitki 4 gld. 40 nč., 5 zavitkov 5 gld. 50 nč., 10 zavitkov 9 gld. 20 nč. (Manj kot jedan zavitek so ne pošljaju).

Prosimo, da se izračno zahteva „J. Psenhoferjeve kričistilne kroglijee“ in paziti jo, da ima pokrov vanko škatlice ladi podpis J. Psenhofer v rudičih pismenih, katorega je vidati na ravedilu za porabo.

Balzam za ozebilne J. Psenhofera, 1 posodica 40 nč., vrstoje postojne 65 nč.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 nč.

Amerik. mazilo za trganje, 1 posodica 1 gld. 20 nč.

Prah proti potanju nog, 1 škatlica 60 nč., post. prosto 75 nč.

Balzam za goltanec, 1 stekl. 40 nč., postojne 65 nč.

Življenska esenca (Praške kapljice) 1 steklenica 22 nč.

Angleški balzam, 1 steklenica 50 nč.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatlica 35 nč., postojne 60 nč.

Tanokliniska pomada J. Psenhofera, postojne 60 nč., 1 škatlica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, 1 posodica 60 nč., post. prosto 75 nč.

Univerzalna čistilna sol A.W. Sauterla, domaće vrodstvo proti-podestam slabu prebavu, 1 zavitek 1 gld.

Badava dobije svaki predplatnik 4 krasne slike u bojama.

Badava! 5000 otisaka

broja novoga L. VII. tečaja najvećeg ilustriranog lista

DOMI SVIET

dotiskani su

u knjižari LAV. HARTMANA (Kugli i Deutsch)

a šalje se svakomu iko dopisnicom zahtjeva

badava i franko.

Knjižari LAV. HARTMANA (Kugli i Deutsch) IIIca 2 — ZAGREB — IIIca 2.

Ovaj list sadržaje mnoštvo zabavnih i vrlo zanimivih pripovjedaka hrvatskih pisaca, preveda i mnogo umjetničko izradjenih slika.

Predplata: Za cijelu godinu for. 6 — Za pol godine for. 3 — Za četvrt godine for. 1 50

a šalje se poštanikom naputnicom

Za pol cene dobije svaki predplatnik „Dom i Sviet“ krasni šaljivi i mnogimi slikami nakićeni list „Zvekan“, jer se „Dom i Svietom“ skupa stoji samo 8 for. za cijelu, 4 for. za pol, 2 for. za četvrt godine

Prvi broj istoga šaljemo svakomu na zahtjev badava.

Tiskara Dolenc.

„BOG I HRVATICE“
 najveći hrvatski ilustrirani koledar
 jest na prodaji u Tiskari Dolenc u Trstu
 broširan po 50 nč.